

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

ในแผนพัฒนามหาวิทยาลัยระยะที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มาตรการที่ 1.2 ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการพัฒนานักศึกษาให้มียุทธศาสตร์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะต่าง ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด (แผนพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีระยะที่ 12 พ.ศ. 2560–2564) โดยปรากฏในคำอธิบายเป้าประสงค์หลักดังนี้ ในการจัดการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ โดยการพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ที่เป็นเลิศ มุ่งผลิตบัณฑิตตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcome) มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิปัญญา และภูมิฐาน เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม ทันโลก และตรงตามอุปสงค์ขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต เป็นแรงงานความรู้ (Knowledge Workers) สอดคล้องตามกระแสเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยความรู้ เป็นนักศึกษาและบัณฑิตที่มีองค์ความรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการดำรงชีวิต (Life Skill) สามารถใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้ มีปัญญาและคุณธรรม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่มุ่งพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิปัญญา ภูมิฐาน และจริยวัตรของมหาวิทยาลัย

ฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนานักศึกษา และช่วยเหลือนักศึกษาให้สามารถปรับตัวและปรับใจให้ใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้ด้วยดีตลอดการเป็นนักศึกษา โดยฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่นักศึกษา ดูแลนักศึกษาให้อยู่ได้อย่างดีมีความสุขและหล่อหลอมให้นักศึกษาจบไปเป็นบัณฑิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่มีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือเป็น “บัณฑิตนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้มีภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิปัญญา และภูมิฐาน” และนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาประเทศชาติต่อไป (วิฑูรย์ โมฬี 2563 : 3) สืบเนื่องตามสรุปมติการประชุมสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ครั้งที่ 6/2562 ในวันเสาร์ที่ 24 สิงหาคม 2562 เรื่องศึกษาเพื่อพิจารณาเชิงนโยบาย นโยบาย Excellent Student Profiles & Alumni Engagement ได้มีมติที่ประชุมเห็นชอบในหลักการดำเนินนโยบาย Excellent Student Profiles & Alumni Engagement และให้มหาวิทยาลัยรับข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป นั้น ส่วนกิจการนักศึกษา ได้มีการดำเนินการจัดทำระบบสนับสนุนแบบทดสอบสมรรถนะของนักศึกษาตาม

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้นักศึกษาได้ทำแบบทดสอบและประเมินสมรรถนะตนเอง และมีการจัดทำระบบคลังกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาได้เลือกเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะที่ต้องการ รวมถึงมีการประเมินสมรรถนะตนเองหลังการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้เห็นความคืบหน้าของพัฒนาการของนักศึกษาเอง และได้มีการหารือร่วมกับศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ ในการนำข้อมูลจากการประเมินนักศึกษาของสถานประกอบการมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนานักศึกษา รวมถึงหารือเรื่องการบูรณาการกิจกรรมและการประเมินสมรรถนะนักศึกษาร่วมกันด้วย และจากสรุปมติสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ครั้งที่1/2564 วันเสาร์ที่ 23 มกราคม 2564 เรื่องศึกษาเพื่อพิจารณาเชิงนโยบาย เกี่ยวกับนโยบายการขับเคลื่อนการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยสภามหาวิทยาลัยมีมติที่ประชุมรับหลักการการดำเนินนโยบายการขับเคลื่อนการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และให้มหาวิทยาลัยรับข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป ซึ่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ผู้รับผิดชอบ ในประเด็นมหาวิทยาลัยควรดำเนินการวิเคราะห์สะท้อนคิด (Reflection) หลังการทำกิจกรรมและการประเมิน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในการประเมินควรมีบุคคลภายนอกในอาชีพนั้น ๆ เป็นผู้ประเมินร่วมด้วย และมหาวิทยาลัยควรทำคลังกิจกรรม โดยมีการระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจน โดยอาจให้ชมรมต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม

ดังนั้นงานแนะแนวและพัฒนานักศึกษา ส่วนกิจการนักศึกษา สำนักงานอธิการบดี ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 แก่นักศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดทำคลังกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษา จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ที่งานแนะแนวและพัฒนานักศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อให้ส่วนกิจการศึกษามีคู่มือการปฏิบัติงานที่แสดงถึงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน กระบวนการดำเนินการต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นลายลักษณ์อักษร เข้าใจง่าย และสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน ให้เข้าใจตรงกันเกิดผลงานที่ได้มาตรฐานเป็นไปตามเป้าหมาย ได้ผลิตผลหรือการบริการที่มีคุณภาพ และบรรลุข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการงาน อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.2 เพื่อใช้เป็นหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร แสดงถึงการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 (21st Century skills) อย่างมืออาชีพ และใช้ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งสามารถถ่ายทอดให้ผู้ที่เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ หรือบุคลากรอื่น ๆ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 (21st Century skills) อย่างถูกต้องรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

1.2.3 เพื่อจัดการองค์ความรู้ที่มีอยู่ และใช้เป็นต้นแบบในการปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 (21st Century skills) ให้เป็นคลังกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบระเบียบชัดเจนและพัฒนางานให้เกิดความต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ขอบเขตของคู่มือการปฏิบัติงาน

คู่มือการปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 (21st Century skills) ครอบคลุมขั้นตอนการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของบุคลากรงานแนะแนวและพัฒนานักศึกษา ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การดำเนินการจัดกิจกรรม การประเมินผล การรายงานผลการจัดกิจกรรมและการปรับปรุงพัฒนากิจกรรม สำหรับการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 (21st Century skills) แก่นักศึกษาทุกกิจกรรม ในครั้งต่อไป

1.4 คำจำกัดความและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง กิจกรรมที่งานแนะแนวและพัฒนานักศึกษา ส่วนกิจการนักศึกษา ได้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ให้แก่นักศึกษาครอบคลุมทักษะทั้ง 7 ด้าน

ผู้บริหาร	หมายถึง	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ ผู้ช่วยอธิการบดีด้านศิษย์เก่าสัมพันธ์ หัวหน้าส่วนกิจการนักศึกษา และหัวหน้างานแนะแนวและพัฒนานักศึกษา
บุคลากร	หมายถึง	เจ้าหน้าที่บุคลากร ส่วนกิจการนักศึกษา
วิทยากร	หมายถึง	วิทยากรภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย ที่ทำหน้าที่ฝึกอบรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม

คณะทำงาน	หมายถึง	ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมหรือผู้มีส่วนช่วยให้กิจกรรมนั้น ๆ สำเร็จตามวัตถุประสงค์
นักศึกษา	หมายถึง	นักศึกษากลุ่มเป้าหมายที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 (21 st Century skills) ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ครอบคลุมทักษะทั้ง 7 ด้าน

1.5 หน้าที่ความรับผิดชอบ

ผู้บริหาร	รับผิดชอบ	ให้ความเห็นชอบ/ อนุมัติ/ สั่งการ
บุคลากร	รับผิดชอบ	การวางแผน การดำเนินการจัดกิจกรรม การประเมินผล การรายงานผลการจัดกิจกรรม และการปรับปรุงพัฒนากิจกรรม
วิทยากร	รับผิดชอบ	ดำเนินการฝึกอบรม ให้ความรู้ พัฒนานักศึกษาตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม
คณะทำงาน	รับผิดชอบ	ดำเนินการจัดกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้รับมอบหมาย
นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม	รับผิดชอบ	เข้าร่วมกิจกรรมตามวันเวลาที่กำหนด
ผู้จัดทำคู่มือ	หมายถึง	นางชุตินา ไชยเสน ผู้รวบรวมข้อมูลและจัดทำคู่มือปฏิบัติงานฯ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1. งานแนะแนวและพัฒนานักศึกษา มีคู่มือการปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 (21st Century skills) และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

1.6.2. ใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน และข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน

1.6.3. ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำวิธีการ ขั้นตอนในการปฏิบัติงานไปใช้ประโยชน์และพัฒนางานที่ตนรับผิดชอบได้